

3. Про затвердження Положення про умови праці надомників: Постанова Держкомітету СРСР щодо праці та соціальних питань, Секретаріату ВЦСПС від 29.09.1981 № 275/17-99// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0275400-81>
4. Постанова Кабінету Міністрів України « Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій» від 3 квітня 1993 року №245.//[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/245-93-%D0%BF>
5. Трудовое право Украины: Учебн. Пос. / Под ред. Г. И. Чанышевой, Н. Б. Болотиной. — 3—е изд., перераб. И доп. — Х.: «Одиссей». — 2002. — 512 с.
6. Кодекс законів про працю України. 1971.// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
7. Папів М.М Проект Трудового кодексу України від 27.12.2014 № 1658 // [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221
8. Дмитренко Ю.П. Трудове право України. – К.: Юрінком Інтер- 2009. -621с.
9. Постанова Пленуму «Про практику застосування судами законодавства про оплату праці» від 24.12.99 р. № 13// [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-99>
10. Генеральна Угода про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2010-2012 роки.- 09.11.2010.// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0006120-10> Норми зазначеної Угоди продовжують діяти і у 2014 році, поки Сторони Угоди не укладуть нову Генеральну угоди або не переглянуть чинну (згідно з нормами частини третьої ст. 9 Закону України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 №3356-ХІІ
11. Головань Т.Г. Сумісництво та суміщення професій (посад) в трудовому праві: Автореф.... дис. канд.. юрид. Наук /Т. Г. Головань. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2007 – 20с.
12. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298// Офіційний вісник України. — 2002. — № 36. — стор. 65. — стаття 1699
13. Ротань В. Г., Зуб І. В., Сонін О. Є. Науково—практичний коментар Законодавства України про працю / За ред В.Г. Ротаня, І.В. Зуб, О.Є. Соніна — К.: Атіка, 2008 — 680 с.

УДК 349.2

Третяков Є.А.,

генеральний директор ПАОП «Промінь»

ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЗАЙНЯТИХ НА РОБОТАХ В РОСЛИННИЦТВІ

У статті визначено поняття небезпеки виробництва в сільському господарстві в сфері рослинництва. Досліджена проблематика в сфері рослинництва, яка стосується охорони праці та визначено особливості роботи з агрохімікатами на виробництві.

Ключові слова: рослинництво, безпека, пестициди та агрохімікати, охорона праці на виробництві.

В статті определено понятие опасности производства в сельском хозяйстве в сфере растениеводства. Исследована проблематика в сфере растениеводства, которая касается охраны труда и определены особенности работы с агрохимикатами на производстве.

Ключевые слова: растениеводство, безопасность, пестициды и агрохимикаты, охрана труда на производстве.

The article defines the concept of danger in agricultural output in the area of crop production. Explored issues in the field of crop, which relates to labor protection and the peculiarities of working with agrochemicals at work.

Keywords: plant, safety, pesticides and agrochemicals, labor in manufacturing.

На сьогоднішній день в сфері рослинництва досить активно діє біологічний напрямок розвитку, тобто такий, який полягає у широкому застосуванні альтернативних біологічних і пов'язаних з ними агротехнічних методів, що сприяють кращому вирощуванню сільськогосподарських культур. Головним плюсом в застосуванні таких методів є зменшення рівня застосування використання засобів хімізації в системі захисту рослин та максимальний перехід на більш безпечне

біологічне живлення рослин. Однак, внаслідок нестабільності та кризового стану економіки розвиток та покращення ефективності господарювання в аграрному секторі знижується, а це, в свою чергу, впливає на рівень безпеки праці в сфері рослинництва.

На сьогодні проблема охорони праці в рослинництві залишається відкритою. Теоретичним підґрунтям при дослідженні цього питання стали наукові праці українських фахівців, зокрема, як у галузі аграрного права: В. Г. Андрійчука, П. І. Гайдуцького, О. Д. Гудзинського, П. М. Семиусова, О. М. Шпичака, так і вчених у сфері трудового права: Н. Б. Болотіної, В. С. Венедіктова, В. В. Жернакова, М. І. Іншина, В. І. Прокопенка та інших. Проте, незважаючи на досягнення вищезазначених вчених, належне забезпечення охорони праці в сільському господарстві в сфері рослинництва потребує особливої уваги, що обумовлює актуальність даної статті.

Мета публікації полягає у визначенні рівня небезпеки праці в сільському господарстві в сфері рослинництва та виокремлення шляхів її покращення.

Для того, щоб здійснювати належну організацію охорони праці працівника у сфері рослинництва, необхідно чітко розуміти що собою являють такі поняття як джерела небезпеки, небезпечна зона, небезпечна дія, небезпечні умови та потенційна небезпека.

Під поняттям джерела небезпеки необхідно розуміти негативний вплив шкідливих виробничих факторів на працівника під час виконання ним своїх трудових обов'язків. Небезпечна зона – це територія в межах якої негативні фактори можуть впливати на працівників. Відсутність на території проведення польових робіт захисної огорожі, попереджувальних знаків чи написів, не спрацювання блокувальних чи гальмівних засобів може сприяти потраплянню працівників у небезпечну зону. Така територія може поділятися на постійну, а також таку, яка змінюється як в часі, так і в просторі. Небезпечна дія – це певні дії працівників на виробництві, які внаслідок їх невідповідності установленим правилам та нормам професійної поведінки під час виконання виробничого завдання призводить до потрапляння людини у небезпеку. Найчастіше такі дії можуть виникати внаслідок порушення працівником чинних вимог охорони праці, невиконання нормативно-правових актів з охорони праці тощо. Шкідливі і небезпечні умови і характер праці - умови і характер праці, при яких внаслідок порушення санітарних норм і правил можливий вплив небезпечних і шкідливих факторів виробничого середовища у вимірах, що перевищують гігієнічні нормативи, і психофізіологічні фактори трудової діяльності, що викликають функціональні зміни в організмі і можуть призвести до стійкого зниження працездатності або порушення здоров'я працівників [1]. Під поняттям потенційна небезпека розуміють загрозу життю та здоров'ю працівника, яка в майбутньому може призвести до травмування, отруєння або іншої події. Потенційна небезпека може створити небезпечну ситуацію яка сприяє виникненню наслідків у вигляді травми, отруєння чи хвороби (залежно від характеру джерела, поведінки працівника, умов виконання робіт тощо).

Сукупність даних понять сприяє кращому розумінню проблем охорони праці на виробництві. Шляхом аналізу нормативно-правових актів, ми не знайшли жодного закріплення таких понять. Тому необхідно внести дані поняття до змісту Закону України «Про охорону праці».

Одними з головних причин виникнення небезпеки в рослинництві є використання у цій діяльності пестицидів і мінеральних добрив (агрохімікатів). Робота з ними потребує спеціального рівня освіченості. Це пов'язано з тим, що використання з

порушенням норм всіх пестицидів і мінеральних добрив може бути причиною отруєння працюючих та людей поряд з ними, загибелі корисних комах, тварин, птиці, а також до забруднення оточуючого середовища.

Для того, щоб розуміти в чому небезпека пестицидів та агрохімікатів необхідно з'ясувати зміст даних понять. Так, згідно зі ст.1 Закону України «Про пестициди і агрохімікати» від 02.03.1995 року пестицидами необхідно розуміти токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин хімічного чи біологічного походження, призначені для знищення, регуляції та припинення розвитку шкідливих організмів, внаслідок діяльності яких вражаються рослини, тварини, люди і завдається шкоди матеріальним цінностям, а також гризунів, бур'янів, деревної, чагарникової рослинності, засмічуючи видів риб. А відповідно агрохімікати - це органічні, мінеральні і бактеріальні добрива, хімічні меліоранти, регулятори росту рослин та інші речовини, що застосовуються для підвищення родючості ґрунтів, урожайності сільськогосподарських культур і поліпшення якості рослинницької продукції [2].

Одними з обов'язкових умов для працівників, які працюють з пестицидами і мінеральними добривами, є проходження повного медогляду, навчання та інструктаж з охорони праці і способам надання першої допомоги потерпілим. Працюючі на виробництві до початку роботи повинні бути ознайомлені з особливостями використання пестицидів і мінеральних добрив, забезпеченні засобами індивідуального захисту та проінформовані щодо правил безпеки при роботі з даними препаратами. Пункт 1.8 Примірної Інструкції з охорони праці під час виконання робіт із пестицидами та агрохімікатами ПП 2.0.00-082-99 передбачає, що до засобів індивідуального захисту повинні входити: спецодяг, спецвзуття, рукавиці, рукавички гумові, захисні окуляри, респіратори або протигази [3].

Курс спеціальної підготовки повинні проходити особи, які займають посади бригадира чи ланкового і мають необхідний досвід роботи в даній сфері. Відповідно до положень Примірної Інструкції з охорони праці під час виконання робіт із пестицидами та агрохімікатами ПП 2.0.00-082-99 в п.1.2 зазначено, що до роботи з пестицидами й агрохімікатами не допускаються вагітні жінки, жінки-годувальниці, особи пенсійного віку (60 років), молодше 18 років та ті, що мають медичні протипоказання. Роботи в даній сфері повинні проводитись під чітким керівництвом агрономів або спеціалістів по захисту рослин [3].

Роботи з пестицидами можливо виконувати при наявності у працівника при собі посвідчення на право роботи з пестицидами й агрохімікатами, медичну аптечку й наряд на виконання робіт. Таким перелік всього необхідного є обов'язковим і при вимозі роботодавця працівник зобов'язаний їх пред'являти.

Отже, такі організаційно-правові моменти існують в сфері рослинництва. Роботодавці повинні першочергово виконувати всі необхідні організаційні дії, які передбаченні в чинних нормативно-правових актах. Проаналізувавши Закон України «Про пестициди і агрохімікати» від 02.03.1995, ми дійшли висновку, що до його структури необхідно внести додаткову статтю. А саме до розділу III додати статтю «Види виробничих факторів небезпеки», яка містила б інформацію щодонебезпечних та шкідливих виробничих факторів при використанні пестицидів та небезпечних агрохімікатів. До змісту даної статті входило б: 1. Фізичні фактори небезпеки - підвищені рівні щодо: а) запилення повітря; б) рівня температури; в) вибухо- та пожежонебезпеки окремих елементів; г) вологості повітря; д) рухомої частини

виробничого обладнання; є) системи обігріву та доосвічування розсади. 2. Хімічні фактори небезпеки – продукти розпаду небезпечних агрохімікатів та пестицидів, самі пестициди та мінеральні добрива. 3 Психофізіологічні фактори небезпеки – які можуть бути, як динамічні так фізичні.

А в розділ IV «Реалізація державної політики, здійснення державного нагляду і державного контролю за додержанням законодавства про пестициди і агрохімікати» додати статтю «Гарантії безпеки праці». Дана стаття забезпечувала такі гарантії з боку держави: 1) створення спеціалізованих бригад та ланок на виробництвах в сфері рослинництва; 2) постійне підвищення рівня навчання та кваліфікації працюючих; 3) забезпечення індустріального переходу, тобто активне використання машин та сільськогосподарського обладнання; 4) контролювання проходження повного медико-профілактичного обслуговування працюючих; 5) контроль з боку уповноважених органів за дотриманням прав безпеки при роботі з пестицидами і мінеральними добривами та внутрішнього розпорядку на виробництві.

Також, на нашу думку, Закон України «Про пестициди і агрохімікати» необхідно доповнити положеннями, які б регулювали роботу працівників безпосередньо зайнятих на роботах з пестицидами та небезпечними агрохімікатами. Такі зміни дозволять одночасно розуміти положення щодо загального використання пестицидів та агрохімікатів, а також особливості праці з цими препаратами.

На сьогодні в Законі України «Про пестициди і агрохімікати» від 02.03.1995 міститься лише одна норма, яка стосується працівників, які безпосередньо зайняті на роботах з пестицидами та небезпечними агрохімікатами. Це ст.21 заключних положень, де сказано, що держава гарантує працівникам, які безпосередньо виконують роботи, пов'язані з виробництвом, транспортуванням, застосуванням, утилізацією, знищенням, знешкодженням пестицидів і агрохімікатів соціальний захист відповідно до чинного законодавства.

Працівники, безпосередньо зайняті на роботах з пестицидами та небезпечними агрохімікатами, мають право на пільгову пенсію, додаткову відпустку та скорочений робочий день. Перелік категорій працівників, які мають пільги, затверджується Кабінетом Міністрів України [2]. На практиці можливість отримання таких пільг можливо лише в тому випадку, якщо така категорія працівників буде включена до підрозділу «Хімічний захист рослин від шкідників і хвороб» розділу 27 «Сільське господарство» Постанови Кабінету Міністрів України «Перелік виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня» № 163 від 21 лютого 2001 року [4]. Тому актуальним на даний час є прийняття Кабінетом Міністрів України постанови «Про затвердження Переліку пільгової категорій працівників, які зайняті на роботах з пестицидами та небезпечними агрохімікатами».

Розглядаючи тривалість робочого дня працівників, що працюють с пестицидами та агрохімікатами, ми дійшли висновку, що положення 1.4 Примірної Інструкції з охорони праці під час виконання робіт із пестицидами та агрохімікатами ПІ 2.0.00-082-99 де зазначено, що тривалість роботи з пестицидами першого й другого класів небезпеки не повинна перевищувати 4 години (із обов'язковим доопрацюванням 2 годин на операціях, не пов'язаних з застосуванням пестицидів, необхідно доопрацювати [3]. Відповідно до Державних санітарних правил і гігієнічних норм "Гігієнічна класифікація пестицидів за ступенем небезпечності". ДСП 8.8.1.2.002-98 № 2;

прийнятий: 28.08.1998 п. 1.1 Пестициди підрозділяються на чотири класи небезпечності: I - надзвичайно небезпечні; II - небезпечні; III - помірно небезпечні; IV – мало небезпечні. При цьому пестициди першого класу не рекомендовано до використання в сільському господарстві. Виняток можливий лише у випадках необхідності знищенні особливо небезпечних шкідників сільськогосподарських культур або переносників хвороб людей і тварин. Користування пестицид ними препаратами III і IV класів небезпечності можливо без жодних обмежень лише за умови дотримання встановлених гігієнічних регламентів.

Отже, ми пропонуємо закріпити тривалість роботи працівників із пестицидами та агрохімікатами в залежності від класу безпеки. Тобто викласти положення п.1.2 1.4 Примірної Інструкції з охорони праці під час виконання робіт із пестицидами та агрохімікатами ПП 2.0.00-082-99 в наступній редакції «Тривалість роботи з пестицидами першого й другого класів безпеки не повинна перевищувати 4 години, а з третьою та четвертою – 6 годин на добу (з доробкою іншої частини робочого дня на операціях, не пов'язаних із застосуванням агрохімікатів). Таким чином буде удосконалене законодавче закріплення тривалості часу робіт із пестицидами і агрохімікатами.

Для того, щоб детально дослідити особливості правового регулювання охорони праці в рослинництві та напрямки його вдосконалення необхідно розглянути зміст примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у рослинництві. В процесі дослідження було виявлено, що в Примірній інструкції з охорони праці під час заготівлі кормів ПП 2.0.00-084-99, Примірній інструкції з охорони праці під час виконання робіт у захищеному ґрунті ПП 2.0.00-087-99 та п.1.3 Примірній інструкції з охорони праці під час виконання ручних робіт у рослинництві ПП 2.0.00-081-99 міститься однакове положення стосовно того, що працівник повинен виконувати лише ту роботу, яка йому доручена відповідним нарядом (крім екстремальних та аварійних ситуацій), не передоручайте її іншим особам.

Видання необхідного наряду говорить про те, що дані види роботи необхідно віднести до робіт підвищеної безпеки. Порушення процедури отримання наряду може стати причиною нещасних випадків, більшість з яких має тяжкі наслідки.

Під поняттям наряд-допуск слід розуміти розпорядження в письмовій формі, що містить інформацію стосовно часу, місця та умов виконання роботи, необхідні заходи безпеки, склад бригади та осіб, відповідальних за безпеку робіт. Видають такі накази начальник, заступник начальника структурного підрозділу.

На сьогодні в галузі сільського господарства в сфері рослинництва діє «Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної безпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної безпеки», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1107 [5]. Тобто роботодавець зобов'язаний скласти перелік робіт з підвищеною безпекою з урахуванням умов праці в сфері рослинництва. До його обов'язку входить визначення порядку видачі нарядів-допусків і провадження робіт. Однак до прав роботодавця не може входити визначення випадків, коли отримання наряду-дозволу буде не потрібно, окрім тих випадків, які передбачені в чинних нормативно-правових приписах.

Таким чином положення п. 1.2. Примірної інструкції з охорони праці під час заготівлі кормів ПП 2.0.00-084-99 та п.1.6 Примірної інструкції з охорони праці під час виконання робіт у захищеному ґрунті ПП 2.0.00-087-99 необхідно удосконалити. Ми

вважаємо, що положення даних примірних інструкцій необхідно викласти в наступній редакції: «виконуйте тільки ту роботу яка відповідає вашій професії та кваліфікації; приступайте до робіт, які повинні виконуватися за нарядом-допуском, тільки при наявності відповідного наряду-допуску; слідкуйте за не допуском на робоче місце сторонніх осіб і не передоручайте свою роботу іншим особам».

Таким чином, враховуючи всю нормативно-правову базу в сфері рослинництва на сьогодні, можна впевнено говорити про те, що воно є недосконалим. Для його вдосконалення, в першу чергу, необхідно прийняти єдині Правила охорони праці в рослинництві, де необхідно зазначити всі положення з урахуванням змін та новацій на сьогодні, завдяки яким можна досягти максимального рівня безпеки в сфері рослинництва в сільському господарстві.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації для проведення атестації робочих місць за умовами праці: Рекомендації Міністерства праці України від 01.09.1992 № 41// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0041205-92>
2. Про пестициди та агрохімікати: Закон України від 02.03.1995 № 86/95-ВР//Відомості Верховної Ради України.-1995.-№14
3. Про затвердження Збірника примірних інструкцій з охорони праці для працівників під час виконання робіт у рослинництві // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://lawua.info/bdata2/ukr2071/pg-3.htm>.
4. Про затвердження переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня: Постанова Кабінету міністрів України від 21.02.2001р.№ 163//Офіційний вісник України.-2001р.-№9.
5. Про затвердження порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки: Постанова Кабінету Міністрів від 26.10.2011 № 1107 // Офіційний вісник України.-2011.-№84

УДК 342.98

Турінін О.В.,

асистент кафедри права

Кримського інженерно-педагогічного університету

КЛАСИФІКАЦІЯ ТА СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ ВИДІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

У статті ретельно розглянуто види державної служби, їх специфічні ознаки. Розкрито поняття «публічна служба», виділено принципи, на яких повинна базуватися саме публічна служба України.

Ключові слова: державна служба, посада, військова служба, адміністративне право, правоохоронні органи, закон, підзаконний акт, публічна служба.

В статье тщательно рассмотрены виды государственной службы, их специфические признаки. Раскрыто понятие «публичная служба», выделены принципы, на которых должна базироваться именно публичная служба Украины.

Ключевые слова: государственная служба, должность, военная служба, административное право, правоохранительные органы, закон, подзаконный акт, публичная служба.

The article carefully examined types of public service, their specific features. The notion of "public service", highlighted the principles on which it should be based Public Service of Ukraine.

Keywords: civil service, post, Military, administrative law, law enforcement, law, by-law, a public service.

Вступ. Необхідність комплексного регулювання службової діяльності не викликає сумніву у багатьох учених. На первісному етапі можливе прийняття базового Закону про публічну службу, що регулює тільки найбільш загальні питання взаємозв'язку всіх видів публічної службової діяльності. Згодом, однак, доцільним виглядає розробка такого комплексного документа, як Службовий кодекс.

Метою дослідження є розкриття предмету адміністративно-правового